

Gezinsvoogd moet meer onderzoeken

Kritiek op minister aan vooravond Gezinsnota

30 oktober 2008

Het oordeel of een uit huis geplaatst kind terug mag naar de ouders komt eigenlijk nooit goed tot stand. Hoofdinspecteur voor de Jeugdzorg Joke de Vries: „Alle aandacht gaat naar de uithuisplaatsing.”

Wanneer is het ouderlijk huis veilig genoeg om een uit huis geplaatst kind te laten terugkeren? Vier jaar na de dood van de driejarige Savanna, die van haar gezinsvoogd mocht terugkeren naar de moeder en stiefvader die haar mishandelden, wordt deze beslissing nog steeds niet zorgvuldig genomen. De Inspectie voor de Jeugdzorg schrijft dat in een rapport waarover de Tweede Kamer gisteren debatteerde en zijn zorg uitsprak.

Eigenlijk gaat niets goed in de beoordeling of een kind naar huis kan. Het Bureau Jeugdzorg, waar de gezinsvoogd werkt, geeft de Raad voor de Kinderbescherming te weinig informatie om te kunnen toetsen of de beslissing terecht is. De raad vraagt daar niet indringend genoeg om, toetst de beslissing niet altijd op dezelfde manier en neemt beslissingen die „niet helder” zijn.

„Alle aandacht gaat uit naar de eerste fase, de uithuisplaatsing”, zegt hoofdinspecteur Joke de Vries. „Toen we de zaak-Savanna onderzochten, ontdekten we dat de raad de terugplaatsing eigenlijk niet meer toetste. De minister heeft toen besloten dat de raad dat wel weer goed moest gaan doen. Dat blijkt niet gebeurd te zijn.”

Hoofdinspecteur voor de Jeugdzorg Joke de Vries.
Foto WFA

Volgens de Bureaus Jeugdzorg zien veel gezinsvoogden een extra toets van de Raad voor de Kinderbescherming als onnodig bureaucratisch. Zijn de mensen om wie het gaat er wel echt bij gebaat?

„Iets opschrijven doe je niet voor niets. Maar het gaat er niet om dikke pakken papier te produceren. Deze informatie kan best op één of twee A4'tjes. Dan kan de raad toetsen of de gezinsvoogd alles heeft bekeken en geen blinde vlekken heeft.”

De Bureaus Jeugdzorg nemen de beslissing tot terugplaatsing op grond van informatie van anderen: de 'zorgaanbieders' en 'professionals die de gezinssituatie kennen', aldus uw rapport. Ze doen dat dus niet op basis van eigen waarneming?

„Dat hangt van de gezinsvoogd af. Wij vinden die eigen waarneming wel heel belangrijk. De gezinsvoogd moet bijvoorbeeld checken of de zorgaanbieder ook op school vraagt hoe het gaat. Verder moet hij weten of ouders de afspraken nakomen, bijvoorbeeld om psychiatrische hulp te zoeken. De gezinsvoogd heeft zijn eigen verantwoordelijkheid.”

Nemen gezinsvoogden die voldoende?

„Wij vinden dat gezinsvoogden er te weinig eigen onderzoek en informatie bij betrekken.”

Kan de raad zeggen: de terugplaatsing gaat niet door?

„Ja. In de thuissituatie waren voor het kind bedreigende factoren – daarom is het kind uit huis geplaatst. Als het kind teruggaat, moeten die bedreigende factoren weg zijn. Daar moet de raad van overtuigd zijn.”

Uw rapport is het zoveelste alarmerende bericht over de jeugdzorg. Beschikt die wel over genoeg mensen en middelen, en de juiste methoden om echt goed te kijken naar de gezinnen waar het om gaat?

„De nieuwe ‘deltamethode’, waarin alle gezinsvoogden nu worden geschoold, is een enorme stap vooruit. Halverwege volgend jaar moet die overal zijn ingevoerd. Hij vraagt van gezinsvoogden dat zij systematisch werken. Dat ze concrete afspraken maken met de ouders over wat er moet veranderen, wil het kind veilig thuis kunnen opgroeien. Dat ze checken of de ouders die afspraken nakomen. En dat ze beslissingen niet in hun eentje nemen maar bespreken met hun teamleider.”

Gezinsvoogden werkten eerst niet systematisch?

„Ervaren gezinsvoogden hebben een enorme mensenkennis. Dan denken ze weleens: nou* als ik dit zo zie... Dat is óók waardevol. Een goede gezinsvoogd ziet aan de interactie tussen ouders en kind of een kind misschien mishandeld wordt. Die krijgt een niet pluis-gevoel. De deltamethode leert hun dat gevoel te onderbouwen en te concretiseren. Zodat de raad en de kinderrechter het goed kunnen beoordelen.”

De afgelopen maanden zijn in de pers enkele omstreden uithuisplaatsingen beschreven, zoals in deze krant die van een pasgeboren baby van een zwakbegaafd echtpaar en die van vier Marokkaanse kinderen. Denkt u dat sinds ‘Savanna’ de slinger weer te sterk doorslaat naar preventie?

„Dat idee heb ik niet. Het aantal ondertoezichtstellingen is toegenomen, maar het percentage uithuisplaatsingen daarbinnen is gelijk gebleven. Ik ben juist heel blij met de aandacht voor preventie. Hoe eerder wordt herkend dat het misschien niet goed gaat, hoe beter voor het kind en de ouders. Heel veel komt voort uit onmacht van de ouders. Als je ouders kunt helpen, ben je al een eind. Dat is waar het moet beginnen.”

Nrc.nl

301008